

24 ta' Ottubru, 1988

Imhallfin: -

S.T.O. Hugh W. Harding B.A., LL.D., F.S.A., F.R.Hist.S.
- President

Onor. Carmelo Scicluna LL.D.

Onor. Carmelo A. Agius B.A., LL.D.

Godwin Abela *et noe*

versus

Lawrence Fenech *et noe*

**Handling Fee - Cargo - Merkanzija - Skarikar ta'
Merkanzija - Kondizzjoni FIO - Free In and Out -
Kuntrattur - Burdnar - The Cargo Handling Co. Ltd. -
Appell - Risposta ta' l-Appell - Nullità - Nullità ta'
Risposta ta' l-Appell**

Kawza għal irkupru ta' kreditu ta' handling fees. Giet sfilzata r-risposta ta' l-appell in kwantu nulla għaliex ma kinitx tikkontjeni dettaljatament ir-raġunijiet għaliex l-appell għandu jiġi miċhud.

L-aggravju tal-konvenuti kien illi huma ħallsu lil min inkarigaw ihott

il-merkanzija u li l-merkanzija kienet FIO (Free in and Out). Minn ezami tal-provi u tal-kuntratt bejn il-Gvern u s-soċjetà attriċi, il-Qorti ta' l-Appell ikkonfermat is-sentenza ta' l-cwwel Qorti u sabet illi l-atturi setgħu validament jagħmlu l-handling kif fil-fatt għamlu u għalhekk ġew milqugħa t-talbiet attriċi.

Il-Qorti: -

Rat iċ-ċitazzjoni pprezentata fil-Qorti tal-Kummerċ li biha l-attur, wara li ppremetta illi s-soċjetà konvenuta hija debitoriċi tas-soċjetà attriċi fis-somma ta' Lm1563.90, rappreżentanti l-prezz ta' 'Handling services' magħmula u forniti mis-soċjetà attriċi lis-soċjetà konvenuta fuq istruzzjonijiet tal-konvenut *nomine* liema servizzi kkonsistew fil-ħatt mill-attur *nomine* ta' merkanzija tas-Soċjetà konvenut minn fuq il-Vapur M.V. 'Herend' liema vapur wasal Malta fl-20 ta' Lulju, 1982 (Dok. A). Billi l-konvenut *nomine* ma hallax għalhekk l-atturi *nomine* kellhom jistitwixxu din il-kawża, talab li l-konvenuti *nomine* jiġu kkundannati jhallsuh is-somma ta' Lm1563.90, rappreżentanti *handling charges*, bl-ispejjeż inklużi dawk ta' l-ittra ufficjali ta' l-10 ta' Jannar, 1983, u bl-imghax kummerċjali sad-data tal-pagament effettiv kontra l-konvenuti;

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet li biha l-konvenuti *nomine* eċċepew min-naħa l-oħra, li huma m'għandhom jagħtu xejn lis-Soċjetà attriċi peress li għax-xogħol imsemmi fl-att taċ-ċitazzjoni huma ħallsu lil min inkarigaw iħott din il-merkanzija;

Rat is-sentenza ta' l-Onorabbli Qorti tal-Kummerċ tal-15 ta' Ottubru, 1984, li biha laqgħet it-talba ta' l-attur *nomine* u kkundannat lill-konvenuti *nomine* biex iħallsu lill-attur *nomine* s-somma ta' Lm1563.90, għar-raġunijiet imsemmija fiċ-ċitazzjoni u bl-ispejjeż u mghax mitluba u dan wara li kkunsidrat:

“Joe Paris il-*Quay Superintendent mal-Cargo Handling Co. Ltd.*, xehed li gurnata qabel daħal il-Vapur *M. V. Herend* hu kien ġie infurmat mill-Aġenti tal-Vapur “*Sullivan Shipping*” li kien diehel il-Vapur b’konsenja ta’ *marble blocks* u għamel l-arrangamenti neċessarji. Hu ħa ħsieb biex il-merkanzija tinħatt. Il-*consignèe* tal-merkanzija infurmah li x-xogħol kien *F.I.O. (free in and out)*”;

“Il-kwistjoni kollha bejn il-partijiet tirisolvi ruhha proprju fuq din il-kwistjoni. Waqt li l-attur *nomine* jinsisti li skond il-kuntratt li għandhom mal-Gvern dan ix-xogħol setgħu jagħmluh huma biss u ċjoè l-*Cargo Handling* bħala kuntratturi tal-Gvern. Il-konvenut baqa’ jinsisti fuq li x-xogħol kellu jsir *F.I.O.* Sadanittant però waqt li kienu qegħdin isiru dawn l-inkontri bejn il-*Quay Superintendent* u l-konvenut *nomine*, dan ta’ l-aħħar baqa’ jittama lil Paris li kien fil-fatt sejjer iħallas però ħlas ma sarx”;

“L-attur *nomine* esibixxa a fol. 16 kopja tax-“*Shore Handling Contract between the Government of Malta and the Cargo Handling Co. Ltd*”. Skond il-*proviso* ta’ l-artikolu 2(1a), (ii), “*The contractor may handle any of the cargo specified in items 1 and 4 (fihom inklużi wkoll “F.I.O. cargo as defined in this Agreement”) if he is requested to do so by the master, ship agent, shipper, or consignèe as the case may be or if he is directed to do so by the Director of Ports*”. F’dan il-każ hawn ix-xhieda li Paris bħala *Quay Superintendent* tal-*Cargo Handling* li jgħid li l-kumpanija tiegħu kienet ġiet infurmata bid-dhul tal-Vapur mill-Aġenti ta’ l-istess u għamel l-arrangamenti neċessarji biex jinħatt ix-xogħol”;

“Barra minn hekk id-Direttur tal-Portijiet iddeċida li x-

xogħol kellu jithallas mill-konvenut u fil-presenza ta' Paris il-konvenut qal li kien lest iħallas u in fatti minħabba f'hekk il-blokka rħam li kienu qegħdin iżommulu l-*Cargo Handling* giet irritornata lilu. L-istess konvenut qal li hu kien lest joqgħod għad-deċiżjoni tal-*Port Department*'';

“Il-kawża kienet baqgħet iddifferita għall-11 ta' Ottubru, 1984 għall-provi kollha li kien fadal u f' din is-seduta kien deher biss ir-rappresentant ta' l-atturi li talab lill-Qorti tgħaddi għas-sentenza kif fil-fatt qiegħda tagħmel. Għalhekk jidher li t-talba ta' l-atturi *nomine* għandha tiġi milqugħa u l-eċċezzjoni tal-konvenuti *nomine* respinta'';

Rat a fol. 26 in-nota ta' l-appell tal-konvenuti *nomine* u a fol. 28 sa 29 il-petizzjoni ta' l-appell tagħhom li biha talbu li din il-Qorti joghgħobha tirrevoka s-sentenza appellata billi tilqa' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti u tiċhad it-talbiet ta' l-atturi bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi kontra l-atturi *nomine* appellati;

Rat a fol. 33 ir-risposta ta' l-atturi *nomine* għall-appell tal-konvenuti *nomine* li biha eċċepew li s-sentenza appellata hija ġusta u timmerita konferma bl-ispejjeż taż-żewġ istanzi u dan għall-istess raġunijiet dedotti fis-sentenza appellata;

Rat in-nota ta' l-appellanti li biha eċċepw illi r-risposta ta' l-appell ta' l-appellati hija nulla peress lil ma tindikax dettaljatament ir-raġunijiet għaliex l-appell għandu jiġi miċħud kif trid il-liġi;

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża;

Itrattat l-appell;

Ikkunsidrat:

Illi fil-mertu l-aggravju ta' l-appell jikkonsisti fis-sottomissjoni li l-Ewwel Qorti għamlet valutazzjoni hażina tal-fatti u interpretat hażin il-liġi;

In sostenn ta' din it-tezi tiegħu l-appellanti jsostnu dan li ġej:

1) Illi skond il-kuntratt li fuqu l-atturi qed jibbażaw l-azzjoni u li ġie minnhom esibit a fol. 16 tal-proċess hemm stipulat illi "*cargo*" għall-fini ta' l-istess kuntratt "*shall not include the following cargo: F.I.O. Cargo as defined in this agreement*";

2) Illi *F.I.O. Cargo* huwa eskluż minn dik il-merkanzija li tista' thott il-*Cargo Handling Co. Ltd.* Infatti skond l-artikolu 1(a) l-kelma *cargo* tinkludi kull kwalità ta' *cargo* flief dak deskritt fis-sub-paragrafi (1) sa (VIII) ta' l-istess artikolu;

3) Illi *di più F.I.O. Cargo* ma jaqax fl-eċċezzjonijiet stipulati fil-*proviso* artikolu 1(a)(11) u għalhekk mhux applikabbli għal każ;

Ikkunsidrat:

Illi għalkemm l-appellati pprezentaw risposta għall-appell kif ingħad din il-Qorti però thoss li a bażi ta' ġurisprudenza preċedenti tagħha għandha takkolji kif fil-fatt qed takkolji l-eċċezzjoni ta' l-appellanti rigwardanti n-nullità ta' l-istess risposta billi din ma tissodisfax il-vot tal-liġi (art. 144(1) tal-Kap. 12, Ediz. Riv. 1984) (ara C. Ellul *et vs* C. Ellul deċiża minn din il-Qorti fis-6 ta' Novembru, 1985). Għaldaqstant fl-ewwel lok tiddikjara l-istess risposta ta' l-appell nulla u konsegwentement tordna l-

isfilz tagħha mill-proċess bl-ispejjeż ta' dan l-incident definittivament a kariku ta' l-atturi appellati;

Ikkunsidrat fuq il-mertu ta' l-appell;

Illi fil-fehma ta' din il-Qorti l-appell tal-konvenuti la jista' jiġi sostnut legalment u anqas fattwalment;

Dwar fatti jingħad mill-ewwel li jeżistu biss il-provi prodotti mill-atturi *nomine* u dan billi min-naħa tal-konvenuti *nomine* ma nġiebu ebda provi, u inoltre jiġi osservat li *mix-xiehda mhux kotnradetta* ta' Joseph Paris prodott mill-atturi jirriżulta li l-konvenut kien ammetta l-kreditu pretiż mid-ditta attriċi u pprometta li jhallas għalkemm ma zammx kelmtu;

Dwar aspetti legali għalkemm hu veru li skond ix-*"Shore handling contract"* bejn il-Gvern ta' Malta u l-*Cargo Handling Co. Ltd. "F.I.O. cargo"* ma jidholx fid-definizzjoni ta' *"Cargo"* għall-fini ta' dak il-kuntratt, dan hu hekk biss meta l-iskarikar isir *"at wharves and quays other than the deep water quay, shipwrights wharf, coal wharf, laboratory wharf, or at Mifsud Verandahs"*. Imbagħad skond il-proviso (111) (fol. 18) *"The Director of Ports may exempt the contractor from the handling of F.I.O. cargo as defined in this agreement when loaded from or unloaded at the deep water quay, coal wharf, shipwrights wharf, laboratory wharf or Mifsud Verandahs;*

Issa f'dal-każ ma jirriżultax preċiż fejn inhattet il-merkanzija però żgur jirriżulta:

1) Li ma kienx hemm l-eżenzjoni mid-Direttur tal-Portijiet skond il-proviso (111) imsemmi;

2) Illi l-aġenti tal-vapur inkarigaw lill-atturi *nomine* jieħdu ħsieb il-merkanzija;

3) Il-konvenut bhala “*consignéè*” għalkemm għall-ewwel offra opposizzjoni fl-aħħar aċċetta li l-atturi *nomine* jkomplu jiskarikaw il-merkanzija u aċċetta wkoll li jhallas;

F’dawn iċ-ċirkostanzi għalhekk hu ovvju li l-aggravji ta’ l-appellanti huma infondati fil-fatt u fid-dritt;

Għal dawn il-motivi, għalhekk tidisponi mill-appell tal-konvenuti *nomine* billi tiċhad l-istess u konsegwentement tikkonferma s-sentenza appellata;

L-ispejjeż ta’ dan l-appell hliet daww għa deċiżi jigu ssopportati mill-konvenuti *nomine* appellanti.

